การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ่ม

อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี

คำนำ

การทุจริตในภาครัฐเป็นปัญหาร้ายแรงปัญหาหนึ่งของสังคมไทยที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมอย่างมาก รูปแบบการทุจริตในภาครัฐมีการกระจายตัว และมีความขับซอนมากยิ่งขึ้นอยู่ในทุกระดับตั้งแต่การกำหนดนโยบาย จนถึงการขับเคลื่อนสู่ระดับปฏิบัติ ซึ่งรัฐบาลได้ให้ความสำคัญตอการสกัดกั้นการทุจริตโดยถือเป็นวาระแห่งชาติ การป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตที่ยั่งยืนจึงเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกองค์กรโดยนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ในองค์กร จะช่วยให้เป็นหลักประกันระดับหนึ่งได้ว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีการทุจริต หรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่นหรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันไว้ล่วงหน้าแล้ว

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ่ม ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารความเสี่ยงการทุจริต ซึ่งถือได้ว่าเป็นองค์ประกอบของการกำกับดูแลที่ดี จึงได้ดำเนินการประเมินความเสี่ยงการทุจริตและ ประพฤติมิชอบในองค์กรขึ้น เพื่อเป็นการขับเคลื่อนการดำเนินการประเมินความเสี่ยงการทุจริตและนำไปสู่ ผลสัมฤทธิ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะนำพาหน่วยงานไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และเป็นการสร้างภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นให้กับประชาชน รวมทั้งก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติต่อไป

หน่วยตรวจสอบภายใน
องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ่ม

สารบัญ

ส่วนที่ ๑ บทนำ

หลักการและเหตุผล ๑
วัตถุประสงค์ของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ๑
ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเสี่ยง ๒
การบริหารจัดการความเสี่ยงมีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร ๒
กรอบการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ๓
องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต ๔
ขอบเขตการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ๕
ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ๕

ส่วนที่ ๒ การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ขั้นตอนที่ ๑ การคัดเลือกกระบวนงาน หรือขั้นตอนการทำงาน ๖
ขั้นตอนที่ ๒ การระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริต ๖
ขั้นตอนที่ ๓ การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ๗ - ๙
ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ๑๐ - ๑๑
ขั้นตอนที่ ๕ การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ๑๒ - ๑๓

ส่วนที่ ๑ บทนำ

มาตรการป้องกันการทุจริตจะสามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงการทุจริตได้ ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยเป็นหลักประกันองค์กรในระดับหนึ่งว่า การดำเนินการขององค์กรจะไม่มีการทุจริต หรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบกับปัญหาหน่อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้น ก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้ การประเมินความเสี่ยงการทุจริต จึงเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการค้นหาจุดอ่อนของระบบต่าง ๆ ภายในองค์กร ที่อาจเป็นช่องให้เกิดการทุจริต และเป็นการมุ่งหาความเป็นไปได้ที่จะเกิดการกระทำการทุจริตในอนาคต ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารองค์กรอย่างมีธรรมาภิบาล

๑. หลักการและเหตุผล

พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังภาครัฐ พ.ศ.๒๕๖๑ มาตรา ๗๙ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการตรวจสอบภายใน การควบคุมภายในและการบริหารจัดการความเสี่ยงโดยให้ถือปฏิบัติตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด และกระทรวงการคลังได้กำหนดหลักเกณฑ์ กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๒ ตามหนังสือ ที่กค ๐๔๐๙.๔/ว ๒๓ ลงวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๒ เพื่อให้การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นไปตามเจตนารมณ์ มาตรา ๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ แก่ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๘) พ.ศ.๒๕๕๓ และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.๒๕๔๖ มาตรา ๖ ที่กำหนดว่าการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ได้แก่ การบริหารราชการเพื่อบรรลุเป้าหมายดังต่อไปนี้

๑) เกิดประโยชน์สุขของประชาชน
๒) เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
๓) มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
๔) ไม่มีขึ้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น
๕) มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อเหตุการณ์
๖) ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ
๗) มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

๒. วัตถุประสงค์ของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๑) เพื่อให้การปฏิบัติราชการมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และเกิดผลสัมฤทธิ์เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน

๒) เพื่อป้องกันความเสียหายแก่หน่วยงายของรัฐและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

๓) เพื่อลดโอกาสและผลกระทบที่จะทำให้เกิดความเสียหายต่อการดำเนินงานที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตให้อยู่ในระดับที่สามารถยอมรับได้และสามารถควบคุมได้ ตรวจสอบได้อย่างมีระบบ

๔) เพื่อกำหนดมาตรการ กิจกรรมในการจัดการความเสี่ยงและมีการติดตามประเมินอย่างต่อเนื่อง

๕) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพบริหารงานขององค์กรให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันในการบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

๖) เพื่อให้บุคลากรได้รับรู้ ตระหนักและเห็นความสำคัญของการบริหารจัดการความเสี่ยงได้อย่างเป็นระบบในทิศทางเดียวกัน

๓. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเสี่ยง

๓.๑ <u>ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย</u>

๑. ภัยธรรมชาติ (Natural Environment)

๒. เศรษฐกิจ (Economic)

๓. การเมือง (Political)

๔. สังคม (Social)

๕. เทคโนโลยี (Technological)

๓.๒ <u>ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย</u>

๑. คณะผู้บริหาร/กลยุทธ์ในการบริหารองค์กร (Strategy)

๒. โครงสร้างองค์กร (Structure) ที่ไม่เหมาะสมกับภารกิจ

๓. รูปแบบการปฏิบัติงาน (System) กระบวนการ /การบริหารจัดการ การกำหนด นโยบาย แผนงาน ระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับ การดำเนินงาน การติดตมประเมินผล การปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในการปฏิบัติงาน

๔. บุคลากร (Staff) การจัดการทรัพยากรมนุษย์

๕. ทักษะ ความรู้ความสามารถ (Skill) ของบุคลากรทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายประจำ

๖. รูปแบบการบริหารจัดการ (Style) พฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหารและพนักงานในองค์กร

๗. ค่านิยมร่วม (Shared Values) ของบุคลากรในองค์กรที่มีเป้าหมาย ทิศทางเดียวกัน ในอันที่จะปฏิบัติราชการด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และเกิดผลสัมฤทธิ์เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนหากไม่มีค่านิยมร่วมกันแล้วก็จะเกิดปัจจัยเสี่ยงที่เป็นอุปสรรคในการบรรลุเป้าหมายวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติราชการ

๔. การบริหารจัดการความเสี่ยงมีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร

การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นการทำงานในลักษณะที่ทุกภาระการทำงานต้องประเมินความเสี่ยงก่อนปฏิบัติงานทุกครั้ง และแทรกกิจกรรมการตอบโต้ความเสี่ยงไว้ก่อนเริ่มปฏิบัติงานตามหลักภาระงานปกติของการเฝ้าระวังความเสี่ยงล่วงหน้าจากทุกภาระงานร่วมกันโดยเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบปกติที่มีการรับรู้ และยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง เป็นลักษณะ pre-decision ส่วนการตรวจสอบภายในจะเป็นลักษณะกำกับติดตามความเสี่ยงเป็นการสอบทวน post-decision

๕. กรอบการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

รูปแบบการประเมินความเสี่ยง ตามมาตรฐาน COSO (The Committee of Sponsoring Organization of the Tread way Commission) จำแนกได้ ๔ ประเภท ดังนี้

๑. ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (ร : Strategic Risk) เป็นความเสี่ยงที่เกิดจากการกำหนด นโยบาย แผนงาน โครงการ ไม่เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดไว้

๒. ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (O: Operational Risk) เป็นความเสี่ยงที่เกิดจากการปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับ หรือหนังสือสั่งการ หรือหลักวิชาการ การไม่มีความรู้ความสามารถทักษะในการปฏิบัติงานเพียงพอของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ความประมาทเลินเล่อ ฯลฯ

๓. ความเสี่ยงด้านการเงิน (F: Financial Risk) เป็นความเสี่ยงในการปฏิบัติงานด้านการเงิน การบัญชีที่ไม่ปฏิบัติงานตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หนังสือสั่งการ หลักวิชาการที่กำหนดไว้ หรือไม่มีความรู้ความสามารถทักษะในการปฏิบัติงานอย่างเพียงพอ การจงใจละเว้น ความประมาทเลินเล่อ ฯลฯ

๔. ความเสี่ยงด้านกฎหมายระเบียบหรือที่เกี่ยวข้อง(CCompliance Risk) เป็นความเสี่ยงที่ไม่สามารถปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับ หรือหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องได้หรือระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับ หนังสือสั่งการต่างๆ ไม่เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน หรือไม่สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ สถานการณ์ปัจจุบัน (ระเบียบล้าหลัง)

๖. การบริหารจัดการความเสี่ยงตามมาตรฐาน COSO (The Committee of Sponsoring Organization of the Tread way Commission)

๑. สภาพแวดล้อมภายในขององค์กร (Internal Environment) เช่น นโยบายของผู้บริหาร วัฒนธรรมองค์กร ค่านิยมร่วม อำนาจหน้าที่ ความรู้ความสมารถ ทักษะของบุคลากร กระบวนการบริหารงานทรัพยากรทางการบริหาร ระเบียบกฎหมาย สารสนเทศ การติดตามประเมินผล ฯลฯ

๒. การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective Setting) องค์กรต้องกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายของการบริหารความเสี่ยงไว้อย่างชัดเจนและเหมาะสม

๓. การบ่งชี้เหตุการณ์หรือปัญหาที่จะเกิดขึ้น (Event Identification) เป็นการรวบรวมเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นกับหน่วยงาน ทั้งในส่วนของปัจจัยเสี่ยงที่เกิดจากภายในและภายนอกหน่วยงาน

๔. การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) เป็นการจำแนกและจัดลำดับการประเมินความเสี่ยงที่มีอยู่โดยการประเมินจากโอกาสที่จะเกิด (Likelihood) และผลกระทบ (Impact) โดยสามารถประเมินความเสี่ยงจากปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน

๕. การตอบสนองความเสี่ยง (Risk Response) เป็นการดำเนินการหลังจากที่องค์กรสามารถบ่งชี้ความเสี่ยงขององค์กรและประเมินความสำคัญของความเสี่ยง โดยนำความเสี่ยงไปแก่ไขด้วยวิธีการอันเหมาะสมด้วยวิธีการ ๔ วิธี ดังนี้

๕.๑ การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง (Risk avoidance) หมายถึง การเลิกหรือไม่กระทำในอันที่จะก่อให้เกิดความเสียหายหรือความเสี่ยง

๕.๒ การควบคุมความสูญเสีย (Risk reduction) มี ๒ วิธี คือ ๑) การป้องกันมิให้เกิดความเสียหาย ๒) การควบคุมความรุนแรงของความสูญเสียมิให้มีผลกระทบในวงกว้าง

๕.๓ การแบ่งความเสี่ยง (Risk Sharing) คือ วิธีการลดโอกาสที่จะเกิดความเสียหายหรือ โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง

๕.๔ การยอมรับความเสี่ยง (Risk Acceptance) คือการยอมรับว่าการดำเนินงานขององค์กรมีความเสี่ยงในบางประเด็น เป็นความเสี่ยงที่สามารถยอมรับได้ หรือน่าจะเกิดขึ้นน้อย โดยมีวิธีการหรือสามารถป้องกันได้ไม่เพิ่มความเสี่ยงยิ่งขึ้นจนไม่สามารถยอมรับได้

๖. กิจกรรมการควบคุม (Control Actives) คือการกำหนดกิจกรรมและการปฏิบัติต่างๆ ที่จะกระทำเพื่อลดความเสี่ยง และทำให้การดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร เช่น การกำหนดกระบวนการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความเสี่ยงให้กับบุคลากรภายในองค์กรเพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจว่าจะสามารถจัดการกับความเสี่ยงนั้นได้อย่างถูกต้องและเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

๗. สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication) คือ ระบบสารสนเทศและการติดต่อสื่อสารทีดีมีคุณภาพ

๘. การติดตามประเมินผล (Monitoring) คือ การติดตามประเมินผลการบริหารจัดการความเสี่ยงประจำองค์กรว่าระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ถือหรือปฏิบัติอยู่นั้นมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลหรือไม่มีประเด็นใดสมควรแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้นหรือดียิ่งขึ้นไป

๗. องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต

องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริตประกอบด้วย pressure/lncentive หรือแรงกดดันหรือแรงจูงใจ opportunity หรือโอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่าง ๆ คุณภาพการควบคุมกำกับควบคุมภายในขององค์กรมีจุดอ่อน และ Rationalization หรือ การหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำตามทฤษฎีสามเหลี่ยมการทุจริต (fraud Triangle)

องค์ประกอบของการทุจริตหรือสามเหลี่ยมทุจริต (fraud Triangle)

๘. ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริต

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ่ม จะแบ่งความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนของการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ ประกอบด้วย ๔ ประเด็น ดังนี้

๑. ความเสี่ยงการทุจริตด้านการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘

๒. ความเสี่ยงการทุจริตด้านการใช้อำนาจทางกฎหมาย

๓. ความเสี่ยงการทุจริตด้านการจัดซื้อจัดจ้าง

๔. ความเสี่ยงการทุจริตด้านการบริหารงานบุคคล

๙. ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มี ๙ ขั้นตอน

๑) การคัดเลือกกระบวนงาน หรือขั้นตอนการทำงาน

๒) การระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริต

๓) การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๔) การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๕) การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

๖) การจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง

๗) การจัดทำระบบการบริหารความเสี่ยง

๘) การจัดทำการรายงานการบริหารความเสี่ยง

๙) การรายงานผลการดำเนินงานตามแผนการบริหารความเสี่ยง

ส่วนที่ ๒ การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

โดยขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริตมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การคัดเลือกกระบวนงาน หรือโครงการ

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ่ม จะแบ่งความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนของการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ ประกอบด้วย ๔ ประเด็น ดังนี้

๑. ความเสี่ยงการทุจริตด้านการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘

๒. ความเสี่ยงการทุจริตด้านการใช้อำนาจทางกฎหมาย

๓. ความเสี่ยงการทุจริตด้านการจัดซื้อจัดจ้าง

๔. ความเสี่ยงการทุจริตด้านการบริหารงานบุคคล

ขั้นตอนที่ ๒ การระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริต

ตารางระบุความเสี่ยงการทุจริต (know factor และ Unknow factor)

เหตุการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	ประเภทความเสี่ยงการทุจริต	
	Know factor (ความเสี่ยงที่เคยเกิด	Unknow factor (ความเสี่ยงที่ไม่เคยเกิด)
ความเสี่ยงการทุจริตด้านการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘		
๑. เจ้าหน้าที่มีการเรียกรับเงินเพื่อช่วยให้การดำเนินการพิจารณาอนุมัติอนุญาตสะดวกรวดเร็วขึ้น หรือได้รับการยกเว้นหรือไม่เป็นไปตามกฎหมาย		/
๒. เจ้าหน้าที่มีการเรียกรับเงินพิเศษจากผู้ขอรับบริการนอกเหนือจากค่าธรรมเนียมปกติ เพื่อแลกกับการให้บริการหรือการพิจารณาอนุมัติอนุญาต		/
ความเสี่ยงการทุจริตด้านการใช้อำนาจทางกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ		
๑. เจ้าหน้าที่เรียกรับผลประโยชน์จากประชาชนหรือผู้มาติดต่อราชการเพื่อแลกกับการอำนวยความสดวกเป็นพิเศษ		/
๒. เจ้าหน้าที่เรียกรับเงินเพื่อแลกกับการประเมินภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง		/
ความเสี่ยงการทุจริตด้านการจัดซื้อจัดจ้าง		
๑. เจ้าหน้าที่เรียกรับเงินจากผู้รับจ้างเพื่อแลกกับการเข้าเป็นคู่สัญญา		/
๒. เจ้าหน้าที่เรียกรับเงินจากผู้รับจ้างเพื่อแลกกับการตรวจรับงาน		/
ความเสี่ยงการทุจริตด้านการบริหารงานบุคคล		
๑. เจ้าหน้าที่เรียกรับประโยชน์เพื่อแลกกับการบรรจุแต่งตั้ง โอน(ย้าย) เลื่อนตำแหน่ง หรือต่อสัญญาจ้าง		/

ขั้นตอนที่ ๓ การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ่ม กำหนดเกณฑ์สำหรับใช้ในการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของกระบวนงานหรือโครงการที่ทำการประเมิน โดยพิจารณาจาก ๒ ปัจจัย คือด้านโอกาส (Likelihood) และด้านผลกระทบ (Impact) และการให้คะแนนทั้ง ๒ ปัจจัย รายละเอียด ดังนี้

๑. **ด้านโอกาสที่จะเกิด (Likelihood)** พิจารณาความเป็นได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงในช่วงเวลาหนึ่ง ในรูปของความถี่ หรือความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์นี้น ๆ

โอกาสเกิดการทุจริต (likelihood)	
๕	โอกาสเกิดการกระทำทุจริต ๕ ครั้ง/ปี (โอกาสเกิดได้สูงมาก)
๔	โอกาสเกิดการกระทำทุจริต ๔ ครั้ง/ปี (โอกาสเกิดได้สูง)
๓	โอกาสเกิดการกระทำทุจริต ๓ ครั้ง/ปี (โอกาสเกิดขึ้นบางครั้ง)
๒	โอกาสเกิดการกระทำทุจริต ๒ ครั้ง/ปี (โอกาสเกิดขึ้นน้อยมาก)
๑	โอกาสเกิดการกระทำทุจริต ๑ ครั้ง/ปี (ไม่น่ามีโอกาสเกิดขึ้น)

๒. ด้านผลกระทบ (Impact) การวัดความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากความเสี่ยงนั้น โดยสามารถแบ่งเป็นผลกระทบที่ไม่ใช่ทางด้านการเงินและผลกระทบทางด้านการเงิน

๒.๑ ผลกระทบที่ไม่ใช่ทางด้านการเงิน (ใช้เปรียบเทียบกับประเด็นความเสี่ยงการทุจริตที่ไม่มีผลกระทบกับเรื่องการเงิน/งบประมาณ)

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)	
๕	- เกิดความเสียหายต่อรัฐ เจ้าหน้าที่ถูกลงโทษชี้มูลความผิดเข้าสู่กระบวนการทางยุติธรรม - เกิดการฟ้องร้องต่อศาล หรือหน่วยงานกำกับดูแล องค์กรตรวจสอบทำการตรวจสอบความเสียหายที่เกิดขึ้น
๔	- ภาพลักษณ์ของหน่วยงานติดลบเรื่องความโปร่งใส สื่อมวลชน สื่อสังคมออนไลน์ลงข่าวอย่างต่อเนื่อง และสังคมให้ความสนใจ - ร้องเรียนต่อสื่อมวลชนและมีการออกข่าว
๓	- หน่วยตรวจสอบของหน่วยงานหรือหน่วยตรวจสอบจากภายนอกเข้าตรวจสอบข้อเท็จจริง - มีการส่งหนังสือร้องเรียนและตั้งคำถามต่อการทำงานโดยไม่ได้รับคำตอบที่ชัดเจน
๒	- ปรากฏข่าวลือที่อาจพาดพิงคนภายในหน่วยงาน มีคนร้องเรียน แจ้งเบาะแส - เริ่มมีความกังวลและสอบถามข้อมูล
๑	- แทบจะไม่มี

๒.๒ผลกระทบทางด้านการเงิน (ใช้เปรียบเทียบในประเด็นความเสี่ยงการทุจริตที่มีผลกระทบกับเรื่องการเงิน/งบประมาณ) หน่วยงานสามารถกำหนดค่าความเสียหายทางด้านการเงินเองได้

ระดับ	ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)
๕	ความเสียหายตั้งแต่ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ขึ้นไป
๔	ความเสียหายตั้งแต่ ๕๐๐,๐๐๐ บาท ถึง ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท
๓	ความเสียหายตั้งแต่ ๒๕๐,๐๐๐ บาท ถึง ๕๐๐,๐๐๐ บาท
๒	ความเสียหายตั้งแต่ ๑๐๐,๐๐๐ บาท ถึง ๒๕๐,๐๐๐ บาท
๑	ความเสียหายตั้งแต่ ๑๐๐,๐๐๐ บาท หรือน้อยกว่า

ตารางการประเมินระดับค่าความเสี่ยงการทุจริต

เหตุการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	ระดับโอกาสที่จะเกิดการทุจริต	ระดับความรุนแรงของผลกระทบ	ค่าความเสี่ยง (โอกาสเกิด X ผลกระทบ)
ความเสี่ยงการทุจริตด้านการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณา อนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘			
๑. เจ้าหน้าที่มีการเรียกรับเงินเพื่อช่วยให้การดำเนินการพิจารณาอนุมัติอนุญาตสะดวกรวดเร็วขึ้น หรือได้รับการยกเว้นหรือไม่เป็นไปตามกฎหมาย	๕	๒	๑๐
๒. เจ้าหน้าที่มีการเรียกรับเงินพิเศษจากผู้ขอรับบริการนอกเหนือจากค่าค่าธรรมเนียมปกติเพื่อแลกกับการให้บริการหรือการพิจารณาอนุมัติอนุญาต	๒	๑	๒

เหตุการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	ระดับโอกาสที่จะเกิดการทุจริต	ระดับความรุนแรงของผลกระทบ	ค่าความเสี่ยง (โอกาสเกิด X ผลกระทบ)
ความเสี่ยงการทุจริตด้านการใช้อำนาจทางกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ			
๑. เจ้าหน้าที่เรียกรับผลประโยชน์จากประชาชนหรือผู้มาติดต่อราชการเพื่อแลกกับการอำนวยความสดวกเป็นพิเศษ	๓	๒	๖
๒. เจ้าหน้าที่เรียกรับเงินเพื่อแลกกับการประเมินภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง	๕	๒	๑๐
ความเสี่ยงการทุจริตด้านการจัดซื้อจัดจ้าง			
๑. เจ้าหน้าที่เรียกรับเงินจากผู้รับจ้างเพื่อแลกกับการเข้าเป็นคู่สัญญา	๓	๒	๖
๒. เจ้าหน้าที่เรียกรับเงินจากผู้รับจ้างเพื่อแลกกับการตรวจรับงาน	๓	๒	๖
ความเสี่ยงการทุจริตด้านการบริหารงานบุคคล			
๑. เจ้าหน้าที่เรียกรับประโยชน์เพื่อแลกกับการบรรจุแต่งตั้ง โอน(ย้าย) เลื่อนตำแหน่ง หรือต่อสัญญาจ้าง	๒	๑	๒

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

การวัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

การวัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต เป็นการวิเคราะห์เพื่อแสดงสถานะความเสี่ยงของแต่ละโอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต โดยแบ่งออกเป็น

สถานะสีเขียว : เป็นความเสี่ยงระดับต่ำ

สถานะสีเหลือง : เป็นความเสี่ยงระดับปานกลาง และสามารถใช้ความรอบคอบระมัดระวังในระหว่างปฏิบัติงานตามปกติการควบคุมดูแล

สถานะสีส้ม : เป็นกระบวนการความเสี่ยงระดับสูง เป็นกระบวนงานที่มีผู้มาเกี่ยวข้องหลายคน หลายหน่วยงาน ภายในองค์กรมีหลายขั้นตอน จนยากต่อการควบคุมหรือไม่มีอำนาจควบคุมข้ามหน่วยงานตามหน้าที่ปกติ

สถานะสีแดง : เป็นความเสี่ยงระดับสูงมาก เป็นกระบวนงานที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก คนที่ไม่รู้จักไม่สามารถตรวจสอบได้ชัดเจน ไม่สามารถกำกับติดตามได้อย่างใกล้ชิดหรือสม่ำเสมอ

เกณฑ์การวัดระดับความรุนแรงของความเสียงการทุจริต

ระดับความเสี่ยงการทุจริต = โอกาสเกิดการทุจริต X ระดับความรุนแรงของผลกระทบ

ระดับ	ระดับความเสี่ยง	ช่วงคะแนน
๔	ความเสี่ยงระดับสูงมาก (Extreme Risk : E)	**๑๕ - ๒๕**
๓	ความเสี่ยงระดับสูง (High Risk : H)	**๙ - ๑๔**
๒	ความเสี่ยงระดับปานกลาง (Moderate Risk : M)	**๔ - ๘**
๑	ความเสี่ยงระดับต่ำ (Low Risk : L)	**๑ - ๓**

ตารางการประเมินระดับความเสี่ยง

เหตุการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความเสี่ยง			
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงมาก
ความเสี่ยงการทุจริตด้านการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณา อนุญาต ของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘				
๑. เจ้าหน้าที่มีการเรียกรับเงินเพื่อช่วยให้การดำเนินการพิจารณาอนุมัติ อนุญาตสะดวกรวดเร็วขึ้น หรือได้รับการยกเว้นหรือไม่เป็นไปตามกฎหมาย			/	
๒. เจ้าหน้าที่มีการเรียกรับเงินพิเศษ จากผู้ขอรับบริการนอกเหนือจากค่าค่าธรรมเนียมปกติเพื่อแลกกับการให้บริการหรือการพิจารณาอนุมัติอนุญาต		/		
ความเสี่ยงการทุจริตด้านการใช้อำนาจทางกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ				
๑. เจ้าหน้าที่เรียกรับผลประโยชน์จากประชาชนหรือผู้มาติดต่อราชการเพื่อแลกกับการอำนวยความสดวกเป็นพิเศษ		/		
๒. เจ้าหน้าที่เรียกรับเงินเพื่อแลกกับการประเมินภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง			/	
ความเสี่ยงการทุจริตด้านการจัดซื้อจัดจ้าง				
๑. เจ้าหน้าที่เรียกรับเงินจากผู้รับจ้างเพื่อแลกกับการเข้าเป็นคู่สัญญา		/		
๒. เจ้าหน้าที่เรียกรับเงินจากผู้รับจ้างเพื่อแลกกับการตรวจรับงาน		/		
ความเสี่ยงการทุจริตด้านการบริหารงานบุคคล				
๑. เจ้าหน้าที่เรียกรับประโยชน์เพื่อแลกกับการบรรจุแต่งตั้ง โอน(ย้าย) เลื่อนตำแหน่ง หรือต่อสัญญาจ้าง	/			

ขั้นตอนที่ ๕ การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการให้/รับ สินบนจากการดำเนินงาน

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ่ม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

ประเด็น	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับของความเสี่ยง			มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง
		ระดับต่ำ	ระดับกลาง	ระดับสูง	
๑. การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘	๑. เจ้าหน้าที่มีการเรียกรับเงินเพื่อช่วยให้การดำเนินการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต สะดวกรวดเร็วขึ้น หรือได้รับการยกเว้นหรือไม่เป็นไปตามกฎหมาย ๒. เจ้าหน้าที่มีการเรียกรับเงินพิเศษ จากผู้มาขอรับบริการนอกเหนือจากค่าธรรมเนียมปกติเพื่อแลกกับการให้บริการหรือการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต		✓	✓	๑. ประกาศ/กำหนดคู่มือการปฏิบัติงาน กำหนดระยะเวลาและขั้นตอนที่ชัดเจนและแล้วเสร็จของแต่งานบริการ พร้อมทั้งแสดงข้อมูลอัตราค่าธรรมเนียม ต่างๆให้ชัดเจน ณ จุดบริการประชาชน ๒. จัดทำมาตรการป้องกันการรับสินบนให้ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรทุกระดับถือปฏิบัติ
๒. การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ	๑. เจ้าหน้าที่เรียกรับผลประโยชน์จากประชาชนหรือผู้มาติดต่อราชการเพื่อแลกกับการอำนวยความสดวกเป็นพิเศษ ๒. เจ้าหน้าที่เรียกรับเงินเพื่อแลกกับการประเมินภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง		✓	✓	๑. ส่งเสริมการปฏิบัติงานตามประมวลจริยธรรม/หลักธรรมาภิบาล ๒. ประชาสัมพันธ์ช่องทางการร้องเรียนการทุจริตของเจ้าหน้าที่ในองค์กรให้ประชาชนทราบ
๓. การจัดซื้อจัดจ้าง	๑. เจ้าหน้าที่เรียกรับเงินจากผู้รับจ้างเพื่อแลกกับการเข้าเป็นคู่สัญญา ๒. เจ้าหน้าที่เรียกรับเงินจากผู้รับจ้างเพื่อแลกกับการตรวจรับงาน		✓ ✓		๑.กำหนดนโยบาย มาตรการหรือแนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันการเรียกรับสินบนให้เจ้าหน้าที่ทุกคนในองค์กรถือปฏิบัติ ๒. มีการตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานโดยมีประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างการตรวจรับงานจ้าง

ประเด็น	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับของความเสี่ยง			มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง
		ระดับต่ำ	ระดับกลาง	ระดับสูง	
๔. การบริหารงานบุคคล	๑. เจ้าหน้าที่เรียกรับประโยชน์เพื่อแลกกับการบรรจุแต่งตั้ง โอน (ย้าย) เลื่อนตำแหน่ง หรือต่อสัญญาจ้าง	✓			๑.มีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการบริหารงานบุคคลที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม ๒. เปิดเผยข้อมูลข่าวสารการบริหารและพัฒนาบุคลากร ๓. จัดอบรมส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมให้กับข้าราชการและผู้บริหาร